

Asia: VM/1076/03.01.01/2019 VM056:00/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi asiakirjojen turvallisuusluokittelusta valtionhallinnossa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Johdanto

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi asiakirjojen turvallisuusluokittelusta valtionhallinnossa. Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019), jäljempänä ”tiedonhallintalaki”, voimaantulon myötä 1.1.2020 asiakirjojen ja niiden käsittelyn tietoturvallisuusvelvoitteista sekä turvallisuusluokiteltavista asiakirjoista säädetään tiedonhallintalaissa. Laki sisältää vähimmäisvaatimukset asiakirjojen, mukaan lukien salassa pidettävien asiakirjojen tietoturvaliselle käsittelylle.

Ehdotettu valtioneuvoston asetus sisältäisi nykyistä tietoturvallisuusasetusta mukaillen säännökset turvallisuusluokista, niiden merkitsemisestä ja eri luokkiin kuuluviin asiakirjoihin kohdistettavista tietoturvallisuustoimenpiteistä.

Tiedonhallintalain mukaisesti muita kuin turvallisuusluokiteltavia asiakirjoja ei enää luokiteltaisi, vaan muut salassa pidettävät asiakirjat merkittäisiin yksinomaan julkisuuslain 25 §:n mukaisella salassapitomerkillä ja niitä käsiteltäisiin tiedonhallintalaissa säädettyjen tietoturvallisuuden vähimmäisvaatimusten mukaisesti – ottaen huomioon lain 13 §:n 1 momentissa säädetty velvollisuus mitoittaa tietoturvallisuustoimenpiteet riskienhallinnan keinoin.

Lausunto

Valtiovarainministeriö pitää asetusluonnosta pääosin tarkoituksenmukaisena ja tiedonhallintalain tavoitteiden mukaisena uudistusta, jossa muiden kuin turvallisuusluokiteltavien asiakirjojen luokittelusta luovutaan ja kyseisten asiakirjojen osalta viranomaisen voi määrittellä tietoturvaluokituksen keinoja.

Asetuksen 8 §:ssä säädettäisiin käsittelyoikeuksista ja niiden luetteloinnista. Pykälän mukaan valtiohallinnon viranomaisen olisi pidettävä luetteloita henkilöistä, joilla on oikeus käsitellä turvallisuusluokan I, II tai III asiakirjoja. Vaatimuksen pohjalta syntyy uusi henkilörekisteri, josta puolestaan seuraisi rekisterinpitäjälle EU:n tietosuojalain mukaisia velvollisuuksia. Asetuksen perustelumuistiossa tulisi ottaa tämä asia huomioon.

Asetuksen 11 §:n kohdassa 2 säädettäisiin vaatimuksesta suojautua tietojärjestelmän tai tietoliikennejärjestelyn tietoturvaluutta vaarantavia yleisiä sähköisiä viestejä vastaan. Määritelmänä ”yleinen haitallinen sähköinen viesti” on epätasallinen ja tulkinnanvarainen. Kohta tulisi joko poistaa, koska sen konkreettinen vaatimus on jo sisällytettynä tiedonhallintalain 13 §:n 1 momentissa säädetyn tietojärjestelmien tietoturvaluudesta huolehtimisen velvoitteeseen tai sitä tulisi täsmentää, vähintäänkin asetuksen perustelumuistiossa.

Asetuksen 11 §:n kohdissa 4 ja 7 säädettäisiin tietojärjestelmän tai tietoliikennejärjestelyn käyttöoikeuksien ja toiminnollisuuksien rajaamisesta, jos niissä käsitellään turvallisuusluokiteltuja asiakirjoja. Kohtien sanamuotoa tulisi tarkistaa, jotta vaatimukset kohdistuisivat nimenomaisesti turvallisuusluokiteltujen asiakirjojen käsittelyyn, eikä yleisluonteisesti tietojärjestelmään tai tietoliikennejärjestelyyn. Valtiovarainministeriön tulkinnan mukaan kohtien nykyinen sanamuoto ei mahdollistaisi turvallisuusluokan IV asiakirjojen käsittelyä samassa tietojärjestelmässä tai tietoliikennejärjestelyssä, jossa käsitellään viranomaisen muitakin asiakirjoja.

Asetusluonnoksen vaikutuksen arvioinnissa on todettu sen lähinnä korvaavan tai tarkentavan voimassa olevaa sääntelyä. Lisäksi on todettu, että ehdotukseen sisältyvien velvoitteiden toteuttaminen voidaan kattaa olemassa olevien voimavarojen uudelleen järjestelyillä. Asetusluonnoksessa ehdotetut muutokset saattavat kuitenkin aiheuttaa merkittäviä vaatimuksia valtiohallinnon yhteisiä palveluita tarjoaville palvelukeskuksille. Vaikutuksissa tulee arvioida palvelukeskusten osuutta ja tarvetta muutoksiin sekä toimituskykyä, koska palvelukeskusten kyvykkyydellä on suoria vaikutuksia valtiohallinnon viranomaisen kykyyn täyttää asetusluonnoksen uudet vaatimukset siirtymäsäännösten puitteissa. Lisäksi palvelukeskusten toiminnalle asetettujen vaatimusten merkitsemät uudet kustannukset voivat näkyä asiakashinnoittelun nousuna.

Hytönen Tomi
VM

Litmanen Ilpo
Valtiovarainministeriö